

درسنامه‌ای حرفه‌ای، فشرده و استاندارد

روانشناسی تربیتی بر اساس کتاب دکتر علی اکبر سیف

مخصوص آزمون استخدامی آموزش و پرورش ۱۴۰۵

بی‌نیازترین درسنامه و خلاصه این درس شامل مهمترین مباحث همراه کلیدی نکات

بزرگ مرجع تخصصی دانلود منابع آزمون‌های استخدامی

آزمون استخدامی را هدف بگیرید...

Bzhik.ir

فهرست فصل ها:

- فصل ۱: یادگیری ، آموزش ، و روانشناسی پرورشی
- فصل ۲: پژوهش در روانشناسی
- فصل ۳: نظریه رشد شناختی پیاژه
- فصل ۴: نظریه های رشد شناختی ویگوتسکی و برونر
- فصل ۵: نظریه های یادگیری رفتاری : پاولف ، ثراندیک ، و اسکینر
- فصل ۶: نظریه های یادگیری شناختی : گشتالت ، آزوبل ، و بندورا
- فصل ۷: نظریه های یادگیری شناختی خبر پردازي : نظام یاد
- فصل ۸: نظریه های یادگیری سازنده گرایی
- فصل ۹: انگیزش در یادگیری
- فصل ۱۰: سبکهای یادگیری و تفکر
- فصل ۱۱: راهبردهای یادگیری و مطالعه : شناخت و فرا شناخت
- فصل ۱۲: هوش
- فصل ۱۳: تفکر : مفهوم سازی و قاعده آموزی
- فصل ۱۴: تفکر: حل مسئله ، تفکر انتقادی ، و آفرینندگی
- فصل ۱۵: طراحی آموزشی ، هدفهای آموزشی ، و آمادگی برای یادگیری
- فصل ۱۶: طبقه بندی هدفهای آموزشی
- فصل ۱۷: آموزش معلم – محور : آموزش به کمک سخنرانی
- فصل ۱۸: آموزش معلم – محور : آموزش مستقیم
- فصل ۱۹: آموزش یادگیرنده – محور
- فصل ۲۰: ادراه ی کلاس درس : آموزش به کمک تغییر رفتار
- فصل ۲۱: سنجش یادگیری
- فصل ۲۲: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

فصل اول

«یادگیری آموزش و روان شناسی پرورشی»

اصطلاحات و مفاهیم علم روان شناسی پرورشی

روان شناسی پرورشی، شاخه ای از علم روان شناسی است. مطالعه روان شناسی پرورشی به معلمان کمک می کند تا ویژگی های دانش آموزان و دانشجویان خود را بهتر بشناسند. ماهیت یادگیری و چگونگی شکل گیری آن را درک کنند و روش ها و فنون مؤثر آموزش و کلاس داری را فرا بگیرند.

تعریف یادگیری: یادگیری یکی از مهمترین موضوعات روان شناسی امروز و یکی از مشکلترین مفاهیم برای تعریف کردن است. یادگیری دارای تعاریف بسیار زیادی است:

۱- کسب دانش و اطلاعات عادات های مختلف مهارت های متنوع و راه های گوناگون حل مسئله

۲- یادگیری یعنی فراگیری رفتارها و اعمال مفید و همچنین اعمال مضر و ناپسند.

مهمترین و جامع ترین تعریف یادگیری: یادگیری به فرآیند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری- که حاصل تجربه است- گفته می شود. بنابراین نمی توان آن را به حالت های موقت بدن، مانند تغییراتی که بر اثر خستگی، بیماری یا مصرف دارو ایجاد شده، نسبت داد. در نتیجه، اولاً این تغییر نسبتاً پایدار است و ناشی از هیجان، خستگی، انطباق حسی و مواردی از این قبیل نیست. ثانیاً تغییر در توانمندی افراد است، نه صرفاً در رفتار ظاهری آنها. یادگیری، یک تغییر درونی است و ما از طریق عملکرد که نتیجه یادگیری است، از آن اطلاع پیدا می کنیم.

تفاوت رفتار و عملکرد: رفتار، مجموعه ای از اعمال و حرکات درونی و بیرونی فرد است و شامل هر نوع عمل شخص می شود اما عملکرد، نتیجه عمل فرد است که از عواملی چون انگیزش، هیجان، شرایط محیطی و خستگی و بیماری متأثر می شود. برای دستیابی به میزان واقعی یادگیری، هم باید از وسایل دقیق اندازه گیری عملکرد مثل آزمون ها و غیره استفاده کنیم و هم عملکرد آنان را به دفعات مختلف و در شرایط متفاوت مورد سنجش قرار دهیم. رشد کردن، بالغ شدن و پیر شدن همگی قابل تغییر هستند، اما از تجربه ناشی نمی شوند تجربه یعنی تأثیر محرک های بیرونی و درونی بر یاد گیرنده؛ بنابراین این تغییرات نیز یادگیری محسوب نمی شوند.

تفاوت یادگیری عمدی و غیر عمدی: برخورد یاد گیرنده با هر گونه تجربه ای ممکن است به یادگیری بینجامد که این یادگیری به صورت اتفاقی و غیر عمدی است، مثلاً ضمن حضور در مدرسه و در اثر ارتباط با معلمان و دوستان، بسیاری از یادگیری ها غیر عمدی در دانش آموزان اتفاق می افتد که از قبل طرح ریزی نشده و قابل پیش بینی نیستند، ولی آنچه دانش آموزان و دانشجویان در ضمن آموزش رسمی معلمان، درباره موضوع های مختلف درسی می آموزند، یادگیری عمدی است. تفاوت یادگیری و رفتار یادگیری نوعی توانایی است که در فرد ایجاد می شود و تنها از طریق مراجعه به رفتار آشکار فرد می توان از آن اطلاع حاصل کرد. از سوی دیگر، رفتار به اعمال و حرکات بیرونی و درونی فرد گفته می شود. رفتارها از دو دسته آشکار (بیرونی) و نهان (درونی) تشکیل می شوند.

تعریف آموزش: آموزش جزء فعالیت های حرفه ای معلم محسوب می شود. معلم با عمل آموزش، شرایطی را برای دانش آموزان و یاد گیرندگان ایجاد می کند که یادگیری در آنها به راحتی صورت بگیرد. یادگیری، فعالیتی است که از سوی یاد گیرندگان انجام می گیرد و خود آنها در شکل گیری آن دخالت مستقیم دارند و نقش معلم، تسهیل گری و فراهم کردن امکاناتی است که یادگیری را برای آنها راحت تر و آسان تر می کند.

سیدل و شاونسون، بیان می دارند که آموزش به عنوان «خلق محیط های یادگیری که در آن فعالیت های مورد نیاز یاد گیرندگان برای ساختن دانش و کسب توانایی تفکر به حداکثر می رسد» تعریف شده است. مهمترین ویژگی آموزش کلاسی، کنش متقابل یا تعامل بین معلم و یاد گیرندگان است.

تفاوت آموزش با یادگیری: یادگیری و آموزش، دو فرآیند مستقل از هم هستند؛ یادگیری مربوط به شخص یاد گیرنده است، اما آموزش فعالیتی است که از قبل تعیین و برنامه ریزی شده است و حداقل باید بین ۲ نفر به صورت متقابل جریان داشته باشد. یادگیری، هدف است ولی آموزش، وسیله ای برای رسیدن به هدف است.

تفاوت آموزش با تدریس: آموزش و تدریس دقیقاً هم معنا نیستند، آموزش کلی تر از تدریس است و شامل کلیه فعالیتهایی است که توسط معلم در داخل و خارج از کلاس، برای آسان تر شدن یادگیری دانش آموزان و همچنین ارزشیابی از آنان انجام می شود ولی تدریس (درس دادن)، عمدتاً به فعالیتهای کلاسی معلم گفته می شود که در حضور دانش آموزان و دانشجویان و غالباً به صورت کلامی انجام می گیرد.

تعریف کارآموزی: کارآموزی در زبان فارسی، گاهی به عنوان تربیت معرفی می شود. هدف هر دوره کارآموزی، ایجاد مهارتها دانش ها و نگرش های مورد نیاز در جهت عملکرد مقتضی در یک شغل یا حرفه معین است.

تفاوت بین فعالیتهای پرورشی و کارآموزی:

- ۱- فعالیتهای پرورشی وسیع اند، اما فعالیتهای کارآموزی محدود هستند.
- ۲- هدفهای پرورشی، کلی و جامع اند اما هدفهای کارآموزی، محدود و مشخص هستند.
- ۳- دورههای پرورش، طولانی و مستمر هستند، اما دورههای کارآموزی معمولاً کوتاه مدت و مقطعی هستند.
- ۴- پرورش غالباً توسط نهادهای رسمی و دولتی انجام می شود، اما دورههای کارآموزی توسط مؤسسات صنعتی و خدماتی خصوصی و گاه دولتی انجام می شود.
- ۵- افراد در دورههای پرورشی با توجه به علاقه ها و استعدادهای متنوع خود، مسیرهای دلخواه را بر می گزینند، اما در دورههای کارآموزی به رغم استعدادها و علاقه های خود به سوی هدفهای واحدی پیش می روند که در برنامه کارآموزی در نظر گرفته شده است.

تعریف و موضوع روان شناسی پرورشی

موضوعاتی که روان شناسی پرورشی به آن می پردازد عبارت اند از: ۱- آموزش ۲- یادگیری ۳- ویژگی های یاد گیرندگان. در رابطه با علم روان شناسی سه دیدگاه متفاوت وجود دارد.

دیدگاه اول: روان شناسی پرورشی را کاربرد دانش روان شناسی در فعالیتهای آموزشی و پرورشی می داند. لفرانسوا در کتاب خود با عنوان روان شناسی برای آموزش، گفته است: روان شناسی پرورشی را می توان به عنوان کاربرست دانش مربوط به روان شناسی در نظریه و عمل پرورش و نیز تولید دانش و روش های نو تعریف کرد. آندرسون و فاوست بیان می دارند که هدف روان شناسی پرورشی کاربرست مفاهیم و اصول روان شناسی برای بهبود فعالیتهای پرورشی است.

دیدگاه دوم: بیان می دارد که روان شناسی پرورشی به استفاده از روش های روان شناسی برای مطالعه فعالیتهای و موقعیتهای کلاس درس و محیط آموزشگاه گفته می شود.

دیدگاه سوم: این دیدگاه، روان شناسی پرورشی را یک نظام مستقل علمی می داند که دارای نظریه ها و روش های خاص خود است و دو هدف درک و فهم فرآیندهای یادگیری و آموزش و راه های بهبود بخشیدن به این فرآیندها را شامل می شود (این دیدگاه در حال حاضر طرفداران بیشتری دارد و بیشتر مورد تأیید است).

روان شناسی پرورشی از سه اصل زیربنایی تشکیل یافته است: معلم، یاد گیرنده و فرآیندی که بین این دو واقع می شود. سیفرت، روان شناسی پرورشی را علم مطالعه چگونگی یادگیری می داند و اینکه آموزش چگونه به یادگیری کمک می کند و نیز آن را شامل رشد و تحول یاد گیرندگان، نحوه رفتارها و اندیشه ها، شرایط ارتقای یاد گیرندگان، چگونگی پاسخگویی به نیاز دانش آموزان دارای توانایی های متفاوت و نیز نحوه ارزشیابی یادگیری می داند.